

60 7111

”SVENSK.
BRANDKÅRSTIDNING”

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER.

N:o 1. GÖTEBORG.
Joh. Olssons Efr. Boktr.
1912. Jan. 1912.

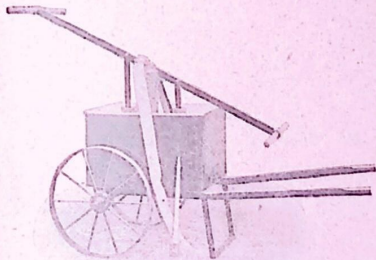
Äges af:
Svenska
Brandmanna-Förbundet.
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 71.

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonspriser:
I texten 1 kr., ä andra platser 70
öre pr cm. och spalt

ANNONSERA I
SVENSK BRANDKÅRS TIDNING!

Ludwigsbergs Werkstads Aktiebolag,
STOCKHOLM.

STÖRSTA SPECIALFABRIK I NORDEN
FÖR
ÅNGSPRUTOR, FLODSPRUTOR,
SPRUTPUMPAR för ELEKTR. eller MOTOR-
DRIFT, ALLA SLAG.
HANDKRAFTSPRUTOR, SLANGKÄRROR,
SLANGAR.

ÄLDRE SPRUTOR MODERNISERAS.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska
Gummivaror af alla slag.
Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.

Sprutslangar

af alla slag,

Kopplingar och Slangarmatur,

Tekniska Gummivaror,

Maskinpackningar

billigast hos

Göteborgs Gummibolag,
Göteborg.

Telegr.-adr.: Gummibolaget. Rikstelef. 1294, 2578.

(377)

A. B. OLSONS GLASMÄSTERIAFFÄR

5 LINNÉGATAN 5

Försäljning och insättning af Spegel- Fönster-,
Tråd- (brandglas) samt Ornamentråglas.

Mouselin o. Mattslipadt m. m. i parti o. minut.

333

C. A. SVENSSON & C:o

BLECK- & PLÅTSLAGARE,
MAGASINSGATAN 21, GÖTEBORG.

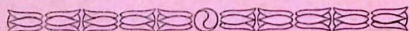
RIKSTELEFON 3726.

Utföra allt hvad till yrket hörer såsom:

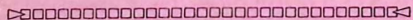
Taktäckningar af

KOPPAR, ZINK, GALVANISERAD och
SVART PLÅT samt strykningar och repara-
tioner af tak m. m.

353

Vid inköp af förnödenheter
angif denna tidning!

E. Fromell,

□ □ Sundsvalls brandkår □ □

Mekaniska brandstegar intill 25 meters
höjd, utdragsstegar, hakstegar, brandredskaps-
vagnar, lätta sjuktransportsvagnar.

382

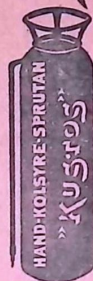
A. B. Haraldson & Bohmans

Skrädderi, Färdiga kläder och Herr-
ekipering rekommenderas.

Torggatan 20.

371

”KUSTOS”

(REGISTERADT)
ODENIUS PATENT. — SVENSK TILLVERKNING.
Af helpressad förblyad ra svensk
Stålplåt eller Koppar.

MEST EFFEKTIVA
Eldsläckningsapparat.

Godkänd af Tarifföreningen
för svenska och utländska
Brandassuransbolag.

Vid sprutning botten opp!
Vid afbrytning botten ned!

A. B. ERNST ODENIUS MASKINAFFÄR
GÖTEBORG.

Rikstel.: 1596 & 6935.

(372)

J. A. Kihlbaum

Bokbinderi & Kartongfabrik

Öfra Kyrkogatan 17

— G Ö T E B O R G . —

Rikst. 1733

374

KINDSTRAND & JONSON, Järnvaruaffär,

Södra Larmgatan 16. . . . Linnégatan 1.
Tel. 1632, 8832. Tel. 2610.

Rekommendera sitt välsorterade lager av alla slags
Byggnadssmidn och Eskilstunasmidn,
Hushållsartiklar.

Gardin-, Matt- och Portlörstänger med tillbehör.

375

➔ Läs ➔

Hvar 8 Dag

Illustrerad Magasin

32—36 sidor, 10 öre.

Prenumeranter mottagas af hvarje postkontor, bok-
handel och tidningskontor.

Lösnummer i hvarje tidningsförsäljande affär i riket.

SVENSK BRANDKÅRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 1.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Eftr. Boktr.
1912.

Jan. 1912.

Äges af:
Svenska
Brandmanna-Förbundet.
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 71.

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lössn. 25 öre.
Annonsspriser:
1 texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt!

Sundsvalls brandchef 50 år.

Brandchef. i Sundsvall, kaptenen m. m. Carl Gustaf Hellgren, fyllde den 20 dennes 50 år.

Med anledning här af uppvaktades han på morgonen af underbefäl och manskap vid kåren, hvarvid maskinistsergeant Gren till brandchefen framförde de uppvaktandes lyckönskningar. Härunder erinrade han om kapten Hellgrens snart 19-åriga verksamhet som brandchef o. den målmedvetenhet o. energi med hvilken han arbetat på höjandet af kårens duglighet. Nämnde äfven det stora förtroende som kapten Hellgren genom sitt humana och rättvisa sätt emot sina underordnade alltid förstått att vinna. Talaren uttalade vidare den för-

Kapten C. G. Hellgren.

hopningen att det måtte förunnas kåren att ännu i många år få behålla sin högt värderade chef.

Härefter öfverlämnades till brandchefen såsom minnesgåfva en mekanisk stege i miniatyr af gammalt silver, med följande inskription: Minne till brandchef. C. G. Hellgren på 50-årsdagen d. 20/1 1912 från underbefäl och manskap vid Sundsvalls brandkår.

Kapten Hellgren tackade för gåfvan under det han framhöll den sinnebild densamma föreställde: räddandet af människolif ur eldfara.

Sedan ett fyrfaldigt lefve utbragts för den afhållne chefen och de uppvaktande bjudits på förfriskningar, var högtidligheten slut.

Senare på dagen ingingo en myckenhet telegram och lyckönskningar från när och fjärran, jämte blommor, påminnande 50-åringen om den popularitet och aktning han i vida kretsar åtnjuter.

Kapten Helligrens fackmannakunskap och förtjänster inom brandväsendet äro af brandmännen tillräckligt kända och erkända utan att de särskildt här behöfva framhållas.

Prenumerationsanmälan för år 1912.

Svensk Brandkårs-Tidning, som under den korta tid den existerat vunnit allt större spridning bland brandmännen och för brandväsendet intresserade personer, utgifves äfven innevarande år under samma ledning som förut och efter samma principer.

Svensk Brandkårs-Tidning är för brandmännen en betydelsefull länk i den kedja som sammanhåller Svenska Brandmannaförbundet samt för den enskilde brandmannen en källa för inhämtande af kunskaper i yrket och erhållande af underrättelser från andra brandkårer.

Svensk Brandkårs-Tidning arbetar för att höja brandmannens yrke och ställning i samhället samt att framhålla de rättvisa kraf och önskemål, som inom brandmannakretsar kunna göra sig gällande.

Svensk Brandkårs-Tidnings spalter stå öppna för alla brandmän af alla grader för införande af meddelanden och inlägg i frågor som äro af intresse och gagn för brandmannayrkets utföware.

Brandmännen böra därför anse det som en egen angelägenhet att på allt sätt gynna denna sin tidning, såväl genom densammas spridande, som genom insändande af meddelanden och att vid behof anlita tidningens annonsörer.

Red.

På grund af bristande utrymme måste en stor del text stå öfver till nästa nummer.

Red.

Redogörelse öfver studieresa.

Stockholms brandchef, herr kapten A. Svinhufvud, har välvilligt tillställt oss den berättelse han till drätselnämndens första afd. ingifvit öfver sin under förlidet år företagna studieresa, hvilken berättelse har följande lydelse:

Till Drätselnämndens första afdelning.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna redogörelse för den studieresa, som undertecknad jämte brandkårens förste maskinst och verkmästare F. O. Oterdahl innevarande år satts i tillfälle att företaga.

Resans hufvudändamål var att erhålla kännedom om automobilmotorsprutor och de erfarenheter utländska brandkårer gjort med desamma, hvarjämte brandfordon framdrifna förmedelst elektromotorer samt eventuellt förekommande andra förbättringar på brandväsendets område skulle blifva föremål för min uppmärksamhet.

För detta ändamål hafva följande städer besökts: Berlin jämte tre dess förstäder — Charlottenburg, Wilmersdorf och Schöneberg — Nürnberg, Frankfurt am Main, Paris, Bryssel, en dess förstad Ixelles, — London, — en dess förstad Bromley, — Hamburg och Köpenhamn.

Genom välvilligt tillmötesgående från resp. brandchefer har tillfälle beredts mig att bese ett stort antal brandstationer, af hvilka sju voro besatta med elektriska brandfordon, nio med benzinfordon, elfva med hästar samt två utrustade med såväl automobilfordon som vagnar dragna af hästar, enär automobiliseringen ännu ej var fullt genomförd.

Därunder har jag tagit kännedom om stationernas planläggning och inredning samt om befintlig brandredskap, med hvilka äfven praktiska öfningar företagits.

Jag har sålunda varit i tillfälle att bland annat se femton stycken motorsprutor af olika typer i verksamhet samt att företaga färder med ett flertal.

För att erhålla en inblick i tillverkningen af dessa moderna brandredskap hafva följande fabriker besökts: Daimler Motoren Gesellschaft och Neue Automobil Gesellschaft i Berlin, Just. Chr. Braun i Nürnberg, Adlerwerke i Frankfurt am Main samt Merryweather & Sons Lmd. London.

Därjämte hafva besök afslags i ur brandsynpunkt lärrika inrättningar såsom större varumagasin och fabriker, teatrar och kinematografer m. m. och i London företogs jag en proffärd med en brandkåren tillhörig sjoängspruta, som framdrefs med explosionsmotorer.

Af de besökta städerna saknade Nürnbergs och Köpenhamns brandväsende automobilbiler för transport af brandredskap och manskap, under det att dylika funnos för befälet och ambulansväsendet.

Nürnberg har dock för afsikt att uppföra en brandstation, som skall utrustas enbart med auto-

mobilfordon och Köpenhamns brandväsen har i likhet med Stockholms beviljats ett anslag till inköp af en motorspruta.

Frånsett de i stort antal förekommande automobilerna, har jag ej påträffat några brandtekniska nyheter af betydighet, utan synes mig, att hufvudstadens brandväsen på ett tillfredställande sätt följt utvecklingen på detta område.

Jag har äfven kunnat konstatera, att hufvudstadens brandtelegrafsystem, hvars modernisering och förbättring enligt ett svenskt system sistlidna år avslutades, i afseende på driftsäkerhet är fullt jämnställt med samt till och med i vissa afseenden bättre än de system, som användas i ett flertal af de af mig besökta städerna.

Som jag här ofvan framhållit, användas automobilerna i stor utsträckning för transport af brandredskap och manskap, för ambulansväsendet samt såsom befälsvagnar. Inom ett fåtal är torde brandkärerna i Berlin, Frankfurt am Main, Hamburg, Paris och London hafva fullständigt öfvergått till automobildrift. Enahanda är förhållandet med ett antal andra städer på kontinenten.

De kraftmotorer, hvilka användas såsom drifkraft äro af tre slag nämligen:

Ångmotorer, elektromotorer, samt explosions- (benzin) motorer.

Vid Just. Chr. Brauns fabriik i Nürnberg har jag varit i tillfälle att taga kännedom om en för staden Elberfeld afsedd motorspruta, hvars drifkraft bestod af ett system af benzin- och elektromotorer i förenig. Detsamma föreföll dock mycket inveckladt och några tillförlitliga uppgifter grundade på praktiska erfarenheter om dess lämplighet för afsedd ändamål, har jag ej lyckats erhålla.

Hvad ångmotorer beträffa hafva de efter flerårigt praktiskt användande visat sig olämpliga som drifkraft för första utryckningens fordon, hvarför vagnar försedda med ångmotorer enligt uppgift ej vidare nyanskaffas. Redan befintliga bibehållas såsom reserv eller försäljas.

Elektromotorer och benzinmotorer hafva däremot vunnit en mycket stor användning som drifkraft för såväl de tunga brandfordonen som de mera lätta befäls- och sjuktransportvagnarna, hvarför hufvudintresset för mig har varit att anställa en jämförelse mellan desammes förekomst samt lämplighet för afsedd ändamål särskildt med tanke på Stockholms topografiska förhållande.

Då det för ett fåtal år sedan allmänt ansågs att endast elektromotorn var lämplig som drifkraft för brandfordon och att benzinmotorn på grund af mindre tillförlitlig driftsäkerhet och eldfarlighet ej kunde användas härför, synes förhållandet numera vara ett helt annat.

Tekniken har nämligen så fullkomnat benzinmotorn att densamma, väl skött och underhållen,

i samma grad, som elektromotorn ägnar sig till drifkraft för brandfordon.

Hvad dess eldfarlighet beträffar förvaras den, som bekant, mycket flyktiga och lätt antändbara vätskan numera på explosionssäkra behållare, hvarigenom alla eldfara är utesluten till och med på själfva brandplatsen.

Enligt hvad jag funnit, användes elektromotorn och benzinmotorn i ungefär samma utsträckning. Hvad Tyskland beträffar har elektromotorn visserligen där ett försprång beroende på att den tyska benzinmotorindustrien först på senare år vunnit samma fullkomning som t. ex. den franska.

Men att benzinmotorn äfven i Tyskland numera uppskattas torde framgå af följande uppgifter hämtade ur en tillgänglig statistik.

Sålunda funnos där

år 1904	7	elektr. brandfordon	och	1	benzin d:o
» 1907	27	»	»	10	»
» 1911	118	»	»	67	»

Af dessa siffror framgår med tydlighet benzinmotorns växande betydelse.

I de af mig besökta städerna användas vagnar framdrifna med elektromotorer af brandkärerna i Berlin, Charlottenburg, Wilmersdorf och Hamburg samt med benzinmotorer i Frankfurt am Main, Paris, Bryssel, Ixelles, London och Bromley. Jag har mig dessutom bekant att äfven ett flertal andra tyska städer brandväsen exempelvis Bresslau in-förda benzinmotorer.

Londons brandkår använder visserligen jämte benzinmotorer elektromotorer, men endast som drifkraft för de stora räddningsstegarna, hvilka därstädes erhållet ett mera begränsadt utryckningsområde i jämförelse med öfriga brandfordon.

Som nämnts använder Berlins brandväsen elektromotorer och Paris benzinmotorer.

Då man vet att öfvergången till automobildrift beslutats först sedan omfattande och noggranna försök anstälts för utrönandet af de tvänne systemens lämplighet, synes mig det resultat, hvartil dessa båda städers brandväsen kommit, kunna anföras som ett bevis för att de äro likvärdiga.

Med hvad jag anført anser jag mig hafva fastslagit att benzinmotorer ägna sig i samma grad som elektromotorer till drifkraft för brandfordon.

Endast ortliga och brandtekniska förhållanden torde vara bestämmande för det ena eller andra systemets användning.

Frågan blir då: hvilket system bör användas vid automobiliseringen af hufvudstadens brandkår?

På grund af de upplysningar jag erhållit af cheferna för de brandkärer, jag under resan besökt samt det ödmöje jag personligen bildat mig under de färder, jag företagit med såväl elektriska som benzin vagnar, torde dessa senare obetingadt vara de lämpligaste att framföras på hufvudstadens gatunät samt å vägnätet i dess omgivning.

Till och med Berlins brandchef, Reichel, elektromotorns ifrigaste förespråkare i Tyskland, har som sin åsikt framhållit, att elektromotorn på grund af accumulatorbatteriets stora känslighet ej lämpar sig som drifkraft för brandfordon, hvilka, som förhållandet är i Stockholm, snart sagdt vid hvarje utryckning hafva mer eller mindre starka lutningsförhållanden att öfvervinna.

De nackdelar, som anses vidläda benzinmotorvagnar, nämligen att dessas handhafvande är svårare än elektroautomobiler samt att motorn på mekanisk väg måste igångsättas innan färden kan begynnas, äro, om de än ej helt kunna förnekas, dock enligt min åsikt af ringa betydelse. Ett bevis härför synes mig vara den lätthet, med hvilken såväl person- som tunga lastautomobiler framföras på våra gator af personer, af hvilka flertalet med all sannolikhet ej erhållit den grundliga och omsorgsfulla utbildning, hvilken kommer den till del, som i stark fart skall till ett eldställe framföra en lastautomobil. Hvad igångsättandet beträffar är detta ett ögonblicks verk af en utbildad förare.

Dessa förmenta olägenheter blifva emellertid af ännu mindre betydelse jämförda med benzinmotorvagnarnas obestriddliga företräden.

Af dessa torde dock först och främst böra framhållas deras, i motsats till elektroautomobiler, praktiskt taget obegränsade auktionsradie, i det att den för driften nödvändiga vätskan kan medföras i afsevärda kvantiteter och vid behof utan större svårighet ersättas, samt att motorn med ett enkelt handgrepp utan tidsutdräkt kan påverka en å vagnen monterad brandspruta.

Anskaffnings- och underhållskostnaden är äfven en faktor att räkna med. Enligt samstämmiga uppgifter ställer sig driften af med benzinmotorer framförda brandfordon förmånligare än hvad förhållandet är med såväl af elektromotorer framdrifna som af hästar dragna vagnar.

Alla skäl tala således enligt min åsikt, för att vid införandet af automobildrift vid hufvudstadens brandkår benzinmotorvagnar böra väljas.

Benzinmotorns lämplighet som drifkraft för brandfordon, samt för ett därpå monteradt pumpverk har föranlett konstruerandet af s, k. autopumpar eller automobilmotorsprutor.

Då förutom en pump, afsedd att ersätta den nu brukliga ångsprutan, omkring femton man samt erforderlig eldsläckningsredskap kan medföras, inses motorsprutans stora betydelse för brandväsendet, hvarför detta redskap äfven kommit till användning i ett stort antal samhällen.

Under studieresan har jag varit i tillfälle att taga kännedom om samtliga de motorsprutor, hvilka under hand erbjudits brandkåren till inköp med undantag af tvenne, emedan dessas tillverkare, Norddeutsche Automobil und Motoren Gesellschaft, Bremen och Simonis H. & C. Pretoria Works, Lon-

don vid tidpunkten ifråga ej voro i stånd att uppvisa sina resp. fabrikat.

Vid Londons brandkår har jag dessutom studerat en motorspruta tillverkad af Dennis Bros. Lmd. Guilford.

Å bifogade förteckning finnas angifna de motorsprutor, jag varit i tillfälle att se i verksamhet jämte några deras viktigaste egenskaper.

Däraf framgår att motorsprutor finnas af ett flertal typer, som väsentligt afvika från hvarandra i afseende på motorstyrka, vikt, hastighet, bärförmåga, pumptyp m. m.

De prof som i min närvaro anställdes med dessa sprutor, hvarvid 1 till 4 slangledningar varit i verksamhet, hafva gifvit tillfredsställande resultat, i vissa fall jämförliga med de fordringar, som ställas på brandkårens ångsprutor.

Motorns omkoppling till pumpen försiggick hastigt och säkert, hvarefter pumpen omedelbart kunde sättas i funktion.

För dess skötsel och handhafvande var i allmänhet en man — fordonets förare — tillräcklig.

Under de färder, jag företagit med motorsprutor på gator och vägar af ungefär samma beskaffenhet som härstädes, hvarvid äfven afsevärda stigningar utan svårighet öfvervunnits gingo dessa med massiva gummiringar försedda, tunga fordon lungt och säkert utan nämnvärda skakningar samt manövrerades till och med på Londons starkt trafikerade gator med stor lätthet.

Vid flera tillfällen hafva anmärkningsvärda hastigheter uppnåtts. Jag har sålunda i Berlins och Londons yttre delar fördats med en hastighet af 45 km. i timmen och på Bryssels gator uppnåddes vid vissa tillfällen omkring 60 km.

Sådana uppdrifna hastigheter äro emellertid hvarken tillräddiga eller behöfliga, enär en alltför stor risk för redskap och personal är förenad därmed och man sällan eller aldrig kan begagna sig däraf på trafikerade gator. Icke desto mindre har det varit af stort intresse att kunna konstatera att möjlighet förefinnes att uppnå stora hastigheter med dylika tunga fordon, hvilket torde vara ett bevis för desamma fullgodta beskaffenhet.

En maximalhastighet af 35 å 40 km. i timmen, motsvarande ungefär dubbla den hastighet brandkåren för närvarande i genomsnitt använder, anser jag vara fullt tillräcklig.

De ömdömen, jag inhämtat af brandcheferna i de af mig besökta städerna, hafva samtliga varit enstämmiga, hvad beträffar motorsprutornas ändamålsenlighet, men hvad typen angår har hvar och en gifvit den af honom använda företrädet.

Hvad mitt personliga ömdöme beträffar är jag, på grund af de prof jag öfvervarit samt de färder jag företagit med motorsprutor fullt öfvertygad om deras ändamålsenlighet samt att hufvudstadens brand-

våsen i och med inköp af en motorspruta erhåller ett värdefullt tillskott i sitt eldsläckningsmaterial.

Huruvida motorsprutan skall kunna ersätta den nu brukliga ångsprutan därom torde ännu vara för tidigt att yttra sig på grund af den jämförelsevis korta tid den varit pröfvad.

En Berlins brandkår tillhörig motorspruta har dock vid en eldsvåda utan uppehåll arbetat 61 timmar och Paris brandkår på grund af vunna erfarenheter för afsikt att under den nu pågående och år 1913 genomförda öfvergången till automobildrift enligt uppgift ersätta samtliga ångsprutor med motorsprutor.

De pumptyper, som användas å motorsprutor äro af tre slag nämligen:

Kolfump, Centrifugalpump och Rotationspump. (»Rundlaufpumpe» system Pittler).

Den långsamt gående kolfumpen synes ej vara fullt lämplig att påverkas af den med betydligt större hastighet arbetande benzinmotorn. För att likväl möjliggöra detta, måste vissa anordningar vidtagas, hvilka om de än kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt dock ej bidra till redskapets förenkling. Enär för driften sug- och tryckklockor samt ventillås äro erforderliga är kolfumpens vikt afsevärd samt upptager stort utrymme till förfång för annan material.

Centrifugal- och rotationspumparne äro däremot mycket lämpliga att drivas utaf benzinmotorer enär de arbeta med en motorn ungefär motsvarande hastighet.

På grund af verkningssättet äro såväl sug- och tryckklockor som ventiler obehöfliga, hvarför de kunna göras betydligt lättare än en kolfump af motsvarande verkningsgrad.

Af de motorsprutor jag sett i verksamhet voro 3 försedda med kolfump, 3 med rotationspump och 9 med centrifugalpump.

Den senare pumptypen synes således vara den, som hittills kommit mest till användning.

Centrifugalpumpens enkla konstruktion — den består af ett yttre cylindriskt kärn och en därmed koncentrisk cylinder, på hvilken sitta fästade armar eller vingar — samt frånvaron af alla slitytor, hvilket förhållande gör den okänslig för till och med mycket förorenadt vatten, rättfärdigar dess användning för eldsläckningsändamål. Den saknar likväl den för en brandspruta synnerligen viktiga egenskapen att kunna suga eller upphämta vattnet, hvilket därför först måste tillförs pumpen, innan den kan sättas i funktion.

Detta kan ske antingen därigenom, att den här för erfoderliga vattenkvantiteter medföres i en särskild behållare på motorsprutan eller förmedelst en motorn tillkopplad dubbelverkande kolfump.

Att dylika anordningar i viss mån försvåra motorsprutans skötsel och handhafvande samt att

de till och med kunna äfventyra dess användning torde ligga i öppen dag.

Denna olägenhet, hvarförutan centrifugalpumpen skulle vara en idealisk brandspruta har föranledt användandet af rotationspumpen, hvilken i sin enklaste konstruktion består af ett cylindriskt pump-hus, hvars bottnar utgöras af buktiga ytor.

På en cylinder uti detsamma äro 4 (eller flera) uthugningar, i hvilka äro insatta såväl i axial — som radialled rörliga metallskifvor eller klaffar, hvarigenom en kolfumpen motsvarande sug- och tryckrörelse uppkommer då rotationspumpen sättes i verksamhet.

I motsats till centrifugalpumpen förekomma visserligen delar, som äro utsatta för slitage, men enligt hvad erfarenheten ger vid handen är detta förhållande af mindre betydelse samt torde kunna jämföras med det slitage, som den gamla bepröfvade kolfumpen är utsatt för.

Efter hemkomsten från min resa hafva i Tyskland, det land hvarest rotationspumpen hittills kommit till användning, omfattande försök pågått att ytterligare utröna dess användbarhet som brandspruta.

Resultatet af dessa försök bekräfta, enligt hvad jag har mig bekant, de goda erfarenheter, man förut gjort med densamma.

Som exempel på rotationspumpens arbetsförmåga m. m. må anföras, att en sådan pump varit i verksamhet 28 timmar utan abrott vid länsumpning af en med förorenadt vatten fylld källare samt att samma pump arbetat 85 timmar vid släckning af en eldsvåda, vid hvilket tillfälle en 5.5 m. lång sugslang och en 500 m. lång tryckslang kommit till användning.

Vid båda dessa tillfällen arbetade pumpen utan någon anmärkning och vid densammes söndertagning i och för undersökning konstaterades, att pumpen fortfarande var i fullgodt skick samt att inga bristfälligheter uppstått på densamma.

Af de pumptyper, som jag sett i verksamhet, anser jag mig, utan att på något sätt vilja underkänna vare sig kolfumpar eller centrifugalpumpar, med hvilka jag sett utmärkta resultat uppnås, dock böra gifva företrädet åt rotationspumpen, hvilken således, enligt min åsikt bör komma till använd-

Jonsareds Fabrikers Äktiebolag GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

ning på den för Stockholms brandkår afsedda motorsprutan.

Slutligen kan jag ej underlåta att ännu en gång framhålla det utomordentliga tillmötesgående, som samtliga brandchefer visat oss genom att bereda oss tillfälle att se och taga kännedom om brandstationer och brandredskap m. m.

Särskildt tillåter jag mig nämna brandchefen i Berlin, i hvilken stad det längsta uppehållet -- 5 dagar -- gjordes, och hvarst dagligen en brand-officer samt en brandkåren tillhörig automobil ställdes till vårt förfogande.

Häri genom har studieresan, för såväl under-teknad som verkmästare F. O. Oterdahl i många afseenden blifvit synnerligen lärorik.

A. SVINHUFVUD.

brandchef.

En praktisk lifräddningsapparat.

Brandsergeanten vid Stockholms brandkår, H. Magnusson, har konstruerat en för brandkåren afsedd lifräddningsapparat att fastgöras uti ett fönster medelst grippkrok, såsom visas å bilden här bredvid.

Apparaten, hvilken är både enkel och praktisk samt lätt att arbeta med, vilja vi på det varmaste rekommendera såsom särdeles lämplig för sitt ändamål. Den tillverkas och försäljes af Allmänna Brandredskapsaffären i Stockholm. (Se annonsen uti nr:is 11 och 12 för år 1911).

Flera af landets brandkåror ha redan hunnit skaffa sig apparaten i fråga och äro de mycket belåtna med densamma.

Det torde måhända böra omnämnas, att brandsergeant Magnusson redan förut gjort sig känd såsom en framgångsrik konstruktör af olika detaljer å brand- och lifräddningsredskap m. m.

Svenska städers pensionskassa.

Den 1 december sammanträdde i Stockholm ombud från 42 städer för behandling af de ändringar i det af utsedda kommitterade

affattade förslaget till »Reglemente för Svenska städers pensionskassa», hvilka af samma kommitterade enligt förnyadt uppdrag vidtagits med anledning af uttalanden på ombudsmötet den 17 och 18 augusti 1910. I enlighet med kommitterades i cirkulär till stadsstyrelserna framställda begäran hade ombuden befullmäktigats att var för sin stads vidkommande antaga eller förkasta reglementsförslaget i den form det kunde komma att vid mötets slut föreligga, dock utan att staden genom dess ombuds gillande af förslaget skulle anses bunden att för sina befattningshafvare i kassan ingå, ej heller genom dess ombuds förkastande från inträde förhindrad. Elfva af de vid mötet företrädde städerna och två, som icke sändt ombud, hade därjämte i protokollsutdrag anmält resp. kommunalstyrelsers gillande af förslaget med de ändringar, som af kommitterade vidtagits. Från Jönköping, Nyköping, Skara, Vadstena, Vesterås och Västervik hade ingått protokollsutdrag med dels yrkande om ändringar i en del paragrafer, dels framhållande af sådana såsom önskvärda utan bestämda yrkande. Under mötet, som fortsattes äfven den 2 dec., upptogs större delen af första dagens förhandlingar af diskussion om, huruvida brandmanskaps skulle upptagas såsom pensionsberättigad yrkesgrupp eller icke. Kommitterade hade på grund af den tidiga pensionsålder, som för detta slitande yrke måste sättas, och de därpå följande dryga pensionskostnaderna föreslagit en så lydande bestämmelse: »För brandmanskaps såsom sådant äger stad icke ingå i kassan.» Den långa överläggningen, hvarunder brandmanskaps talan kraftigt fördes särskildt af ombudet för Vesterås, hvars stadsfullmäktige jämväl uttalat sig för inrymmande af pensionsrätt åt denna yrkesgrupp, utmynnande i ett negativt medgifvande, i det den ofvan angifna bestämmelsen utbyttes mot en så lydande: »Stad vare icke skyldig ingå i kassan för brandmanskaps, äfven om det är fast anställt.» I sammanhang härmed intogs i § 7 af reglementet ett nytt moment d) af innehåll, att rätt till pension inträder för brandmanskaps vid 55 lefnads- och 30 tjänsteår.

Öfriga af mötet beslutade ändringar voro af formell beskaffenhet och mycket få. Endast en votering förekom, och den rörde inrymmande af möjlighet för kassans styrelse att i ömmande fall utbetala pension till befattningshafvare, som blifvit från tjänsten afsatt, men yrkandet hvars formella omöjlighet under överläggningen påvisades, samlade endast några få röster.

Enligt i fråga om föredragnings sättet träffad bestämmelse fattades vid behandlingen af

de särskilda paragraferna endast preliminära beslut. Sedan reglementet fullständigt genomgån, godkändes det i sin helhet med däri af mötet vidtagna ändringar. Detta beslut var enhälligt.

Mötet beslöt därjämte, likaledes enhälligt, att uttala sig för önskvärdheten af att en gemensam städernas pensionskassa komme till stånd på hufvudsakligen de grunder, som i reglementet fått uttryck, och åt förutvarande kommitterade uppdrogs att vidtaga åtgärder för detta ändamål. Tillgängligt överskott å af städerna tillskjutna medel ställdes till deras förfogande, och de bemyndigades infordra ännu oguldna bidrag från städer, som tillkännagifvit sig vilja deltaga i utredningen af pensionsfrågan.

Löneförbättringar vid brandkåren.

Brandmännen vid Landskrona brandkår inlämnade för en tid sedan anhållan om förhöjning af sina nuvarande löner, som voro: korpral 900 kr., familjebostad, lyse-, vedbrand och kläder samt ett ålderstillägg å 100 kr. efter 2 år; soldat 400 kr., fri mat (365 kr. pr år) kläder, stöflar, tvätt och kasertering samt ett ålderstillägg å 60 kr. efter 3 års tjänst. Kusk ett arvode om 60 kr. Detta förslag till lönestat antogs 1909.

Nu inlämnade förslag var följande: Begynnelsen för brandsoldat 400 kr., kostpänningar 401: 50 eller 1: 10 pr man och dag, 2:a året 500, 4:e året 650, 7:e och följande åren 850 kr. Korpral ett arvode om 120 kr. och kusk 60 kr. Därjämte föreslogs ett hyresbidrag för gift brandman med 15 kr. pr månad. Natura förmåner som förut.

Enär kosten för närvarande utgår med 1 kr. pr man och dag till entreprenör ansåg brandstyrelsen, att det ej vore skäligt sjulifant höja detta belopp. Likaledes kunde styrelsen ej för närvarande bifalla hyresbidraget och således ej godkänna det gjorda förslaget till löneförbättringar.

På det att brandmännens löneförmåner skulle blifva någorlunda jämnställda med öfriga kårens lönestater inom landet, inlämnade brandchefen följande förslag till lönestat:

För korpral, lön 1080 kr., maskinist arvode 60 kr., fri familjebostad, lyse och vedbrand; biträdande maskinist 965, kusk 965, brandsoldat 900 kr., matpenningar häri inberäknade. Naturaförmåner som förut.

Ålderstillägg: 3:e året 100, 6:e 100 och 9:e 100 kr., tillsammans 300 kr., och blef detta för-

slag af brandstyrelsen godkändt och af herrar stadsfullmäktige den 18 dec. fastställt.

Härmed har löneförmånerna i afsevärd mån förbättrats till bättad för såväl brandmännen som kåren i sin helhet.

Personalen vid Södertelje brandkår har från och med detta års början kommit i åtnjutande af en löneförhöjning af 100 kronor pr man, med undantag för brandmästaren, hvilken i stället för direkt förhöjning får uppbära sitt ena ålderstillägg å 200 kronor ett år i förväg.

Lönerna äro nu för

Brandmästare	kronor 2,000,	beklädnad	kr. 150
Brandsergeanten	» 1,300,	»	» 150
Brandkorpralen	» 1,200,	»	» 100
Brandkarl	» 1,100,	»	» 100

Samtliga åtnjuta desutom fria familjebostäder, jämte ved och lyse.

Den 18 december 1911 beviljade stadsfullmäktige i Kristianstad enligt af brandchefen kapten Smedberg uppgjort förslag till följande lönestat:

Brandsergeant, tillika vice brandchef: lön 1,500 kr., ålderstillägg efter 5 och 10 år 250 kr., beklädnad 150 kr. samt familjebostad ved och lyse. Maskinistkorpralen: lön 800 kr., ålderstillägg efter 2 år 100 kr., matpänningar 420 kr. pr år, beklädnad 100 kr. samt familjebostad, ved o. lyse. Brandkorpralen: lön 700 kr., ålderstillägg efter 2 år 100 kr., beklädnad 100 kr., fri mat samt bostad ved och lyse.

Ordinarie brandsoldaterna: lön 540 kr., ålderstillägg efter 2 år 100 kr., beklädnad 100 kr., fri mat samt bostad ved och lyse.

Extra brandsoldaterna: lön 200 kr., ålderstillägg efter 2 och 4 år 30 kr. samt bostad ved och lyse, (tjänstgöring från 9 em. till 6 fm.).

Luleå brandkår omorganiseras.

Stadsfullmäktige i Luleå beslutade vid sitt sammanträde den 19 sistlidne december att brandkåren från och med 1912 skall skiljas från poliskåren. Kåren komma att provisoriiskt skiljas från någon dag i början af året med en öfvergångsperiod af sex månader, då det skall vara genomfördt.

Fasta brandkåren kommer då att bestå af: 1 brandchef, 1 vice brandchef, 1 brandförm. tillika brandmästare, 2 v. brandförm., 6 ordinarie o. 5 ex. brandkarlar samt 1 maskinist.

Reservkåren kommer att bestå af: 1 2:dre maskinist 3 eldare, 6 kuskar och 22 man, förman inberäknade samt 6 å 7 hästar.

Af fasta brandkårens personal skola alla utom vice brandchefen och maskinisten vara bosatta inom brandstationen.

Löneförmanerna komma att blifva för den fasta brandkåren i det närmaste lika som hittills, nämligen: brandchefen 1,200 kr. (nu 1,000 kr.) pr år, fri bostad, ved och belysning; vice brandchefen 400 kr. pr år; brandförmanen respektive 70 och 65 kr. pr månad med ett ålderstillägg af 5 kr. i månaden efter 3 års tjänstgöring i graden, fri bostad, ved och belysning, portionsättning, kontant efter gällande entreprenadpris, fri beklädnad och fria utskylder; de ordinarie brandkarlarne 30 kr. i månaden de 3 första månaderna samt de återstående 9 månaderna af 1:sta året 35 kr. pr månad, 2:dra året 40, 3:dje året 50, 4:de året 55 och 5:te och följande år 60 kr. i månaden, fri logementsbostad, mat, beklädnad, fria utskylder och tvätt å underkläder.

De extra brandkarlarne erhålla i lön 100 kr. pr. år, fri logementsbostad samt erfoderliga utrustningspersedlar.

Maskinisten erhåller en årlig lön af 150 kr.

För reservkåren kommer att tillämpas samma förmåner som nu äro gällande.

Den värnpliktiga brandkåren kommer att reduceras till en betydlig mindre numerär än hvad den nu har.

Från Stockholms brandkår.

Genom A.-B. Wiklunds maskin- och velocipedfabrik i Stockholm har nu från »N. A. G.» (Neue Automobilgesellschaft) i Berlin (en afläggare till det bekanta A. E. G.) beställts en första automobilspruta till Stockholms brandkår. Den skall levereras till försommar.

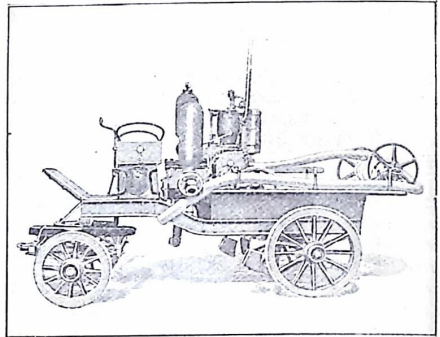
Bilen, som kommer att väga 5 ton, skall vara försedd med en 45—60 hästkrafters motor, samt är afsedd att dessutom vara maskaps- och redskapsvagn med plats för 11 personer. Pumpen skall lämna 2,000 liter vatten i minuten. Farten blir cirka 45 kilometer i timmen.

Kostnaden för chassiet (underredet) är 23,500 kr., och sedan karosseriet, som förfärdigast vid brandkårens egna verkstäder, samt utrustning kommit till, blir slutsumman 28,000 kr. Brandkårschaufförer bland befäl och maskap har redan utbildats.

För närvarande är man vid brandkåren

sysselsatt med att anordna värmeledning i flodängsprutorna. Man hade på »S: Erik» genom Ludvigsbergs mekaniska verkstad insatt en maskin, men denna gaf ej så hög temperatur, som önskades. Man måste insätta en extra kamin för vintern. Sedermera experimenterade brandkåren med en spiralslinga i kaminen och denna höll vattnet varmt i pannan liksom också värme i maskinrummet. Numera har man kommit därhän, att man kan få 100-gradigt vatten i pannan och till och med ångbildning. Därtill får man äfven varmt i vaktens sofrum. Efter några förbättringar af systemet anser man sig ha nått ett fullgodt resultat. Detsamma skall nu tillämpas på flodsprutan »Phoenix».

Efter hvad som uppgifves har en enskild person till brandkåren donerat 15,000 kr. att användas till grundplåt för anskaffandet af en automobilsredskapsvagn. Ritningarna till en sådan äro redan uppgjorda. Den är afsedd för 10 man.

Motorsprutan "MERIT"

5 hkr.

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad c:a 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten pr minut med en 25 met. vågrät, 20 met. lodrät stråle.
C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

Motorafdelningen.

Göteborg.

Stockholm.

Malmö.

Hedrade brandmän.

Medaljutdelning ägde rum å borgmästarens ämbetsrum å Karlstads rådhus den 20 sistlidne dec. kl. 12 middag, då brandmästaren vid Karlstads brandkår Gustaf Adolf Welin, brandkorpralen Axel Fredr. Carlsson och vice brandkorpralen Axel Nikolaus Karlsson erhöillo Städernas allm. Brandstodsbolags medalj i silfver för nit och rådgighet i tjänsten. Brandmästare Welin erhöill därjämte en större silfverpokal.

Medaljutdelningen förrättades af borgmästaren K. J. Lindholm, hvilken därvid uttalade ett tack till medaljörerna för deras visade nit i tjänsten och den rådgighet, de vid flera eldsvådetillfällen lagt i dagen, hvilket nu på detta sätt af brandförsäkringsbolaget belönades.

Brandmästare Welin tackade å sina egna och korpralernas vägnar för de vackra hedersgåfvorna.

Brandchefen, vice brandchefen, ordföranden i brandstodskomitén fabrikkör Fr. Olsén och nämnda komité's ledamöter voro närvarande vid tillfället.

Brandväsendet på landsbygden.

Den 30 sistlidne december samlades i Hushållningssällskapets lokal i Härnösand ett 50-tal för brandväsendets ordnande på landsbygden intresserade personer från såväl staden som landsbygden.

Mötet öppnades af brandchefen Nils Lindmark i Härnösand, såsom en af inbjudarne till mötet, och hälsade de närvarande välkomna.

Därefter höll brandchef Lindmark ett föredrag om *Brandväsendet och dess organisation*.

Sedan härefter kommunalnämndens ordföranden J. O. Högborg i Näs utsetts till mötets ordförande, vidtog behandling af de på mötesprogrammet upptagna frågorna.

Frågan om *organisation i allmänhet af brandkår* inleddes af hr Lindmark. Brandkåren och dess material bör anpassas efter orternas storlek. För hvarje kår bör finnas en styrelse, en brandchef och vice brandchef; tjänstgörande brandchefen har ensambestämmanderätt vid eldsvåda. Bestämt alarmerings-system bör upprättas jämte reglemente för underbefäl och öfrig personal.

Vid organisation af *frivillig brandkår* har man att såsom mönster beakta »plikbrandkåren». Den värnpliktiga brandkåren har van-

ligen stadgar fästställda af k. bfhde; dess bestämmelser böra vara detaljerade och skarpa, utan att dock klafbinda rörelsefriheten. Befälsposterna äro vanligen kommunala förtroendeuppdrag. Bland personalen bör uttagas en elittrupp med befäl, hvilken bör erhålla särskild öfning och skall i första hand utrycka vid eldfara.

Frivillig brandkår är lätt att bilda, om några intresserade gå i spetsen. Så utlyses ett möte, därvid personer af alla klasser teckna sig antingen som aktiva eller passiva (ekonomisk stödjande) medlemmar. Alla tecknade konstituera sig som kår, hvilken väljer interimsstyrelse, som har att utarbета stadgar, inkassera inträdesafgifter, skaffa nya medlemmar m. m.

Härefter kallas kåren att antaga stadgar och förrätta kall m. m. I styrelsen bör inväjas högst $\frac{1}{2}$ passiva medlemmar. Brandchefen och vice chefen äro själskrifna i styrelsen.

Rörande organisation af *fabriksbrandkår* framhöll hr Lindmark, att en del fabriksägare iakttaga alla försiktighetsmått mot eldfara, andra åter blott ett minimum af skydd. Dessa anordningar äro dock endast förebyggande. Här ha vi däremot att tänka på *eldsutbrott*. Det bör finnas lifräddningsredskap med instruktion om deras användning och sättet för lokalens utrymmande. Organisation är nödvändig; fabrikschefen bör söka bilda en riktig kår. Nagon ersättning bör lämnas för öfningar och kanske äfven gratifikationer vid eldsvådesläckning.

Brandkårsmaterial. Den lämpligaste och bästa brandkårsmaterialen måste, framhöll hr Lindmark, komma att ställa sig olika för olika orter. Den kan dock alltid indelas i lifräddningsredskap (stegar, linor m. m.) och släckningsredskap (sprutor, slangar o. s. v.). Inom samhällen med brandposter är slangkårra mycket praktisk. Det bör finnas handkraftsprutor: större ca 300 minutiliter, medelstora om 200 och mindre om ca 100 minutiliter. Dessutom bör finnas ångsprutor af olika storlekar samt motorsprutor och vid vatten flodsprutor. Alla handkraftsprutor böra ha fasta kar.

Beträffande tryckslangar äro de med 53 mm inre diameter lämpligast för mindre och medelstora sprutor. För större sprutor med intill 1,000 minutiliter och för vattenledning användes 65 mm slang och strålrör med 16—18 mm munstycke. Vid inköp af brandmaterial bör alltid en fackman rådfrågas. Brandsegel är nödigt för träbyggda samhällen.

Kan vatten inte fås på annat sätt, så måste det finnas brunnar eller kar hos hästägarna på platsen för vattenkörning från närmaste vattensamling.

I afseende på *brandmaterialens handhafvande, vård och förvaltning* framhöll hr Lindmark vikten af att man först lärde känna sina redskap; så fingeras en eldsvåda. I spruthuset bör råda ordning och redskapen vara på visst sätt placerade, hälst med slangarne lindade på rullar. Snabb utryckning är af vikt. Sprutorna böra placeras så nära eldhården som möjligt, dock så att en återtagsväg måste vara fri.

Alarmeringen bör, framhöll hr Lindmark, ske snabbt. Städernas alarmapparater ställa sig dyra för små samhällen och fordra dessutom ständigt vakt på stationen, hvarför i stället kan användas brandlurar eller trumpeter eller elektrisk motorsirén eller mistlur. Alla signaler böra tydligt markeras.

Allmänna räddningsregler vid räddning af människor och djur. Hr Lindmark utvecklade äfven denna fråga. Han framhöll därvid bl. a. hur viktigt det är att handla *snabbt* vid eld-utbrott att kväfva elden t. ex. från en lampa med en duk, rock eller dylikt. Kan man icke genast släcka elden i ett rum, bör man *stänga alla fönster och dörrar*. Skall man ut genom rökfylldt rum, binder man en våt duk för näsa och mun samt söker *krypa* till utgången. Kan man från öfvervåning icke komma ned genom trappan, får man kasta ned madrasser och kuddar på marken och så binda hop lakan m. m. och fira sig ned.

Rörande allmänna regler vid räddning af människor och djur framhöll hr Lindmark, att man vid inträffande eldsvåda i första hand har att se efter att ingen fara hotar i huset boende personer. Det gäller för brandmanskapet att söka komma in i huset. Kan detta inte ske genom att begagna ingångar och trappor gäller det att på annat sätt söka nå de nödställda, vanligen då medelst stegar och genom fönster. Man skyddar sig för röken genom att knyta en våt näsduk för mun och näsa, och genom att krypande på golvet söka nå den, man vill rädda. Samtidigt med räddningsarbetet bör man sätta i gång med eldsläckningen.

Hvad räddning af djur beträffar sker detta genom att kasta öfver deras hufvud en rock eller något annat, man kan få tag i samt leda ut djuret och ej släppa det förrän man har det i säkerhet. I annat fall återvänder det i de flesta fall in i det brinnande huset.

I sin inledning till den viktigaste frågan på programmet: »Bildande af Västernorrlands brandkårsförbund» anförde hr Lindmark bl. a.

Den frivilliga brandkårsrörelsen vann insteg i vårt land redan på 1830-talet, då en del frivilliga brandkårer bildades, hvilka dock efter få år, på ett undantag när upplöstes eller själfdogo. Undantaget är Ystads frivilliga

brandkår, hvilken bildades den 14 April 1839. Den utgöres för närvarande af 75 man.

Orsaken till att denna rörelse så snart bortdog är ej godt att yttra sig om. I sin mån bidrog nog bristen på intresse och förståelse från allmänhetens sida, men hufvudorsaken torde till största delen vara att de olika kårerna ej hade någon gemensam organisation, hvilken kunde råda och understötja med hjälp af samlade erfarenheter, tillvarataga gemensamma fackintressen och sammanhålla det hela.

Erfarenheterna från Tysklands och Finlands frivilliga brandkårsförbund har bevisat, att dylik sammanslutning är både behöflig och nödvändig. Ehuru hvarje brandkår måste vara fullt själfständig och oberoende af förbundet, bör den dock vara ansluten till ett större eller mindre sådant. Kåren representeras inom förbundet denom valda medlemmar. Förbundet skall ha till ändamål att verka till fromma och utveckling af eldsläckningsväsendet inom det område för hvilket det bildats. Vid årliga möten delgifver man hvarandra sina erfarenheter och rön genom diskussioner och föredrag. En af förbundet vald styrelse handhafver förvaltningen och utgör det egentliga föreningsbandet mellan de olika kårerna. Denna har i öfrigt till uppgift att tillhandagå med råd och upplysningar i hvad som rör organisation, eldsläckning, brandmaterial och skydd mot eldfara, att därest så lämpligen kan ske anordna föredrag, intressera för bildande af nya kårer samt tillse att det frivilliga brandväsendet utvecklas i så långt möjligt, enhetlig gestaltning.

Med det anförda som program föreslog talaren:

att de närvarande skulle bilda Västernorrlands brandkårsförbund;

att förbundet skulle tillsätta interimstyrelse på fem personer med uppdrag att utarbета förslag till stadgar och sedan detta blifvit fullgjordt, sammankalla till nytt allmänt möte;

att förbundet måtte uttala sig om tid och lämplig plats för nästa möte samt besluta:

att hvarje organiserad brandkår inom länet äger att som sådan vinna inträde i förbundet mot en årsafgift af 10 öre pr medlem, dock minst 3 kr. för hela kåren, hvilken för hvar tredje krona äger välja ett ombud till möte;

att en hvar brandman i organiserad brandkår inom länet kan vinna inträde i förbundet mot en årsafgift af 3 kronor;

att hvarje annan person, som hyser intresse för förbundets verksamhet, kan som passiv medlem vinna inträde i förbundet mot

en årsavgift af 3 kr. eller 50 kr. en gång för alla;

att hvarje inom länet befintligt brandstodsbolag eller förening äger vinna inträde i förbundet, välja hvardera ett ombud och mot den årsavgift-vederbörande stämmor finner skäl besluta, samt

att styrelsen bemyndigas, att bevilja sökande inträde i förbundet, utfärda medlemsbevis och kvitto å erlagda afgifter.

Efter någon diskussion beslöt mötet uttala sig för bildandet af ett Västernorrlands brandkårsförbund.

Till ledamöter i interimsstyrelsen utsågos brandchefen Lindmark, Härnösand, brandchefen Rosin, Kramfors, sågverksägaren J. P. Åmell, Hällänge, förvaltare Rinman, Kramfors och nämndeman S. W. Näsström, Dynäs, med kvarnägaren D. A. Grafström, Högsjö och lasaretssyssloman G. Clarin, Sollefteå, som suppleanter.

Interimsstyrelsen fick i uppdrag att utarbета förslag till stadgar och därefter sammankalla till konstituerande sammanträde. Mötet uttalade önskvärdheten af att interimsstyrelsen måtte vara färdig med sitt förslag vid tiden för sjöfartens öppnande samt att det första mötet måtte hållas i Kramfors.

Ordföranden, hr Högberg, uttalade här-efter mötets tack till hr Lindmark för de uppslag han gifvit. Härpå framförde hr L. sitt tack till mötesdeltagarna för det intresse de visat samt uttalade en förhoppning om att det bildade förbundet måtte bli till fromma för eldsläckningsväsendet inom länet.

Ordet fritt.

Till

Redaktionen af Svensk Brandkårtidning,

Göteborg.

Det har förut i tidningens spalter omnämnts en del bedröfliga förhållanden inom brandväsendet å vissa platser här i landet, men det finnas ännu rätt många, såväl större som mindre samhällen, hvilka ej äro så väl organiserade, som de i stort betraktas.

Man tänker sig en stad i södra Sverige, hvars brandkår för första utryckningen disponerar en redskapsvagn, en mekanisk stege och en ångspruta.

För utryckning med denna redskapsvagn har brandkåren tvänne hästar.

Men så finnes äfven en ambulansvagn å stationen och de två befintliga hästarna skola äfven gå

för denna vagn, när den rekvireras för något sjukdomsfall. Hästarna hållas därigenom borta från stationen 30 å 50 minuter, ja ibland kanske en hel timma.

Inkommer nu larmsignal strax efter det hästarna lämnat stationen, torde väntan blifva allt för lång med att uppskjuta utryckningen tills dess de komma tillbaka. Eller måhända brandkårens personal skall draga ut redskapen till det kanske långt aflägsna brandstället? Om verklig fara är å färde torde densamma också bli ganska öfverhängande innan braudmanskapet ändtligen kommer fram till eldstället.

Den eldsläcknings- och lifräddningsattiralj som brandmanskapet vid en dylik utryckning är i stånd att föra med sig, torde heller inte vara till fyllest för ett effektivt ingripande. Manskapet framkommer också till eldstället uttröttadt och således oförmöget att »hugga i» med den kraft som erfordras för att afvärja en allvarlig fara. Ty det är ju själfklart att manskapet är i besittning af långt större arbetskraft om de utan ansträngning framkommit till brandstället, än om de under transporten af redskapen själfva ha fått tjänstgöra sasom dragare.

Troligt är väl, att åtminstone ej den mekaniska stegen kan medföras vid en utryckning utan hästar, och detta nödvändiga lifräddningsredskap borde väl lika fort som annan materiel vara tillgänglig på brandstället. Ty lifräddning, där sådan fordras, får ej komma i andra hand, utan i stället gå före släckningsarbetet, såvida den inte kan ske samtidigt.

Möjligaste bästa åtgärd att förekomma vidt omfattande eller större eldsvådor torde väl vara att brandkårens skyndsammast möjligt inträffar vid brandstället och afvärjer tillbudet. Ty i de flesta fall är det ju af det lilla tillbudet, hvilket ej i tid afvärjes, som de större eldsvådorna uppkomma.

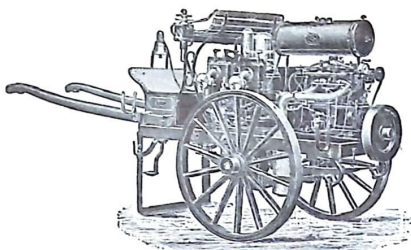
Mängden faller ofta det omdömet: »Vi ha så liten nytta af brandkåren. Det brinner aldrig allvarsamt, endast något litet tillbud då och då.» Dylika yttranden måtte dock fallas af rent oförstånd, ty i de allra flesta fall får det väl räknas till brandkårens förtjänst att det stannar vid blotta tillbudet, eller att faran afvärjes innan elden hunnit att antaga större omfattning.

Hvad sålunda här vill framhållas är, att det bör fordras att en stad med så kalladt ordnat eller väl organiseradt brandväsende alltid bör ha hästar att tillgå för omedelbar utryckning efter inkommen larmsignal.

—A—n.

Sprid denna Tidning!

Henrikssons Motorsprutor,

Stationära och transportabla,
med 2- eller 4-cylindriga motorer, fullkomligt driftsäkra.

Handkraftssprutor

och all slags annan

Brandredskap.

Priskuranter och offerter på begäran.

Rikstelef.
6053.

Akt.-Bol. S. Henrikssons Sprutfabrik, Stockholm Sö.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Under de senaste veckorna ha i skilda delar af landet inträffat en hel mängd eldsvådor af anmärkningsvärd art, hvarvid dels människor fått sätta lifvet till och dels den materiella skadan blifvit afsevärdt stor.

Så kan t. ex. nämnas en eldsvåda i Göteborg den 31 dec., då tre människor blefvo kväfda af röken; tvenne villabränder invid Göteborg den 31 dec. och 14 Jan.; en eldsvåda vid Drottningtorget i Malmö den 3 dennes, där skadan blef rätt betydande; tvenne villabränder i Hufvudstaden den 7 o. 8 dennes; Ljungqvistska snickerifabrikens i Norrköping brand den 6 och den stora branden i Karlshamn den 10, vid hvilken senare fem hus förstördes af elden. Så kommer världshusets vid Drottningholm brand den 13 dennes, m. fl. eldsvådor.

Vidare omtala tidningarna stora eldsvådor i utlandet, såsom i Newyork, Osaka i Japan med andra platser.

Utrymmet tillåter oss ej att i detta nummer närmare redogöra för någon af dessa eldsvådor, men vi återkomma.

Glimtar.

NEWYORKS BRANDHUND. Det berättas att Newyork har äran af att äga den första brandhunden. Han heter Mac och har till specialitet att i händelse af eldsvåda springa upp för brandstegen och rädda det brinnande husets invånare från döden i lägorna. Han skall redan ha utfört ett flertal räddningsbragder.

Naturligtvis äro Newyorkarna mäktiga stolta öfver öfver sin brandhund. Deras tidningar påstå, att Mac är den enda kända hund i världen, som — slukar rök.

Uppgift öfver brand- kårens verksamhet under år 1912.

Göteborg.

Brandkåren har under det gångna året varit alarmerad 178 gånger, däraf 17 gånger för soteld och 20 gånger till följd af falskt alarm.

Af eldsvådorna ha 20 varit af den beskaffenhet att två eller flera slangledningar behöfvt användas.

Vid en af dessa eldsvådor — vid Bark & Warburgs-branden i våras — ha 34, vid två 9, vid en 6, vid en 5, vid fem 4, vid fem 3 och vid fem 2 slangledningar på en gång varit i verksamhet.

I öfriga fall har elden släckts med en ledning från brandpost eller med s. k. pytspruta.

Ångspruta har under året medtagits vid utryckning 12 gånger och kommit till användning 6 gånger.

Flodsprutan har 9 gånger utgått till eldsvådor och kommit till användning 5 gånger.

De å brandstationerna placerade sjuktransportsvagnarne hafva under år 1911 tagits i användning 1301 gånger. För betjäning af dessa vagnar hafva stadsfullmäktige beslutat att från den 1 jan. 1912 tillsätta två man hvilka skola tjänstgöra vid brandkåren, men aflönas af hälsovårdsnämnden. Sjuktransportsväsendet sorteras nämligen under hälsovårdsnämnden.

— n.

Härnösand.

Brandkåren alarmerades 21 gånger under

förra året, däraf för eldsvåda eller tillbud därfill 8 gånger, för soteld 7, kontakt af okynne 1, trängröd 1, eldsken från gjuteri 1, inspektion 2, skogseld 1.

Tre eldsvådor ha varit af någon större omfattning, nämligen den som inträffade den 28 april hos grosshl. B. Lundborg, den som inträffade den 19 juli i handl. Saltins villa, och slutligen eldsvådan i Edströms gjuteri den 12 oktober.

Utom stadens reglerade område har brandkåren uttryckt 2 gånger.

Tvenne olycksfall vid eldsvåda ha inträffat och båda fallen vid eldsvådan i handl. Saltins villa. Båda fallen voro af lindrig art.

Försäkringsvärdet för den af elden berörda egendomen uppgick enligt från bolagen till brandchefen lämnade uppgifter till kr. 173,900. För fast egendom har utbetalts kr. 21,666: 50 och för lös egendom kr. 13,942: 21.

Ambulansvagnen har under 1911 användts 118 gånger, däraf för sjukdomsfall på grund af blindtarmsinflammation 30 och för olycksfall 22. Vid 19 utryckningar gällde det sjukdomsfall inom staden, men i öfriga fall gällde det hämtning vid båtar eller tåg. Antalet utryckningar var störst under maj eller 15, men minst under februari, då vagnen togs i anspråk endast 5 gånger.

Kristianstad.

Brandkåren har under året 1911 varit alarmerad för eldsvåda eller eldsvådettillbud 18 gånger, soteld 6 gånger, falskt alarm 1 gång och kontakt 3 gånger.

Eldsvådorna ha i två fall varit af den betydelse, att en eller två ångsprutor behöft att tagas i bruk.

I två fall har brandpost användts. Vid öfriga tillfällen ha pyttsprutor eller dylikt släckningsredskap kommit till användning.

Uddevalla.

Brandkåren har under det gångna året alarmerats 22 gånger. Ambulansvagnen togs under samma tid i bruk 323 gånger för transport sjuka eller skadade.

Östersnud.

Brandkåren har under år 1911 varit alarmerad 14 gånger, däraf för eldsvåda 2 gånger, soteld 11 gånger och falskt alarm 1 gång.

Upprop.

Korpralen vid Gefle brandkår, Johan Roos har, som redan af meddelande här om framgått, aflidit, efterlämnade 3 minderåriga barn, hvars moder redan för 3 år sedan aflidit.

Då den realiserbara kvarlåtenskapen efter Roos i endast ringa mån kan bidra till underhåll af de små, som dessutom också naturligtvis äro i behof af personlig vård och tillsyn, hafva vi tänkt oss att genom en insamling bland svenska brandmän söka i någon mån bringa dem den hjälp de så väl behöfva.

I full förvissning om att Sveriges brandmän icke skola lämna en så behjertansvärd sak obeaktad, våga vi anropa alla och enhvar att med en, om än så ringa skärf bidra till ett godt resultat!

Bidrag, som senare komma att redovisas i Svensk Brandkårstidning, emottages med största tacksamhet och kunna insändas till Brandmästare R. Reinecke, Gefle.

För Gefle Brandkårs kamratförening,
Styrelsen.

Öfvanstående, synnerligen behjertansvärda upprop, hvilket äfven finnes infördt uti N:o 12 för år 1911, vilja vi uppmana alla brandmän att inte lämna obeaktadt! Ty det är ett godt bevis på god samhörighetskänsla, då yrkesbröder lämna hjälp åt sina kolleger eller deras efterlämnade anhöriga, som däraf äro behöf.

Red.

Förbundsangelägenheter.

På samma gång som jag framför mitt hjärtliga tack till hvarje brandman, tillhörande vårt förbund, för ett godt samarbete under det gångna året tillönskar jag Eder alla ett verkligt Godt Nytt År och en god försettning.

Ett nytt år har inträd och det gäller i och med detsamma för oss att taga nya tag, inhämta mera kun-

skaper och låta dem gå vidare. Vårt arbete och vårt yrke är ännu alldeles för litet känt och det bör därför vara hvarje medlems plikt att göra det känt och välkänt. Brandväsendet, isynnerhet Svenska Brandmannaförbundet, bör om något vara, icke allenast en skyddsvakt, utan äfven en samhällsets hede- och värd.

Vi ha under det nu ingångna året, bland mycket annat, att förverkliga denna tanke. Vi skola därunder inte låta någon möda vara osparad för att göra oss förtjänta däraf.

Samhället har stora fordringar på oss och det må vara oss angeläget att fylla desamma. Härigenom alstras förtroende och den dag närma sig då plikt-känsla och förmåga skall komma till sin rätt.

Vi kunna genom arbete och god vilja förkofra oss inom båda dessa grenar, som äro så viktiga just för oss brandmän, och hvilka böra ingå som standardpunkten uti årets pogram. Vinsten kan härigenom för många bli en afsevärd och att alla, som taga dessa saker på allvar, gifves det den tillfredställelsen, att under detta år, bättre än under föregående, ha fyllt sin plikt.

Vi böra äfven arbeta för att vårt förbund vinner stor tillslutning.

Det bör vara en plikt för en hvar som har brandtjänst som yrke, att ingå i vårt förbund och dessutom böra alla som hafva något gemensamt med brandväsendet ingå i detsamma. Till dessa senare riktar jag en särskild uppmaning att snarast anmäla sitt inträde och skulle det vara någon som tidigare anmält sig och inte fått emottaga medlemsbevis, så insänd namn och adress m. m. och det skall pr omgående sändas.

I förhoppning om att hvarje brandman under detta år, liksom hittills, med varmt intresse omfattar sitt förbund och arbetar för dess idéers förverkligande, tillönskar jag Eder alla ett riktigt godt år!

Ordföranden.

Östersunds Brandkårs Kamratförening har till sekreterare för år 1912 valt brandkarleu Alfred Berg, Brandstationen, Östersund.

Göteborgs Brandkårs Kamratförening har för år 1912 valt följande styrelse:

För hufvudbrandstationen: C. F. Borgström, L. Persson, A. Skoog, A. H. Hellström och C. S. Johansson; för brandstationen vid Gustaf Adolfs Torg: K. E. Widell; för brandstationen i Majorna: G. Sjögren; för brandstationen i Olskroken: J. S. Tengstrand samt för brandstationen i Lundby: W. Rafstedt.

Till ordförande har utsetts: C. F. Borgström, vice ordförande A. H. Hellström och till sekreterare L. Persson. Till revisorer för år 1912 valdes C. Forsell och C. I. Nykvist samt F. N. Olsson till revisorsuppleant.

Föreningens medlemsantal har under året varit 78. Tre medlemmar hafva under året utgått ur föreningen på grund af afskedstagande från brandkåren och en medlem har under året aflidit.

— n.

Till sekreterare i Göteborgs Brandkårs Kamratförening för år 1912 har valts brandförmanen L. Persson, Brandkårens hufvudstation, Göteborg.

Breflåda.

Ö. B. K. Ingen afgift.

Några historiska data om brandväsendet i Stockholm.

Stockholms brandkår, som existerat sedan 1875, är den äldsta i Sverige — förlåt! Näst Göteborg förstås. Men trots sin korta tillvaro har den i sin historia — ännu ej skriven — att anteckna bragder och hjältedåd, dem våra historiska hjältar säkerligen skulle beundrat.

Då undertecknad emellertid själf är medlem af denna kår, skulle man måhända blifva beskyldd för partiskhet, därest man skulle försöka att rättvist och sanningsenligt nedskrifva dess historia. Må det tillåtas mig att istället berättat litet om Stockholms brandväsende från forna dagar: således ingen historia, endast några anteckningar hämtade ur andra berättelser och så som det berättas mig.

* * *

Till 1875 utgjordes brandvärdet i Stockholm af stadsvakten — af folkhumorn döpt till »korfvarna». Detta var en mycket gammal instution, som uppkommit ur den skyldighet, som i äldsta tider ålåg enhver, som i staden bodde och brukade någon borgerlig näring att hålla vakt och värd »både för eldsvåda och andra farliga lägenheter». Redan så långt tillbaka som under Magnus Ladulås regering finner man att försiktighetsåtgärder för eldfara föreskrefvos gårdsägarna i Stockholm i det att till hvarje hus skulle finnas en fyllt vattentunna, stege och brandhake m. m.

På grund af stadens geografiska läge hade den mängden gång att utstå fientliga flottors belägringar och vid dessa blefvo förstäderna på malmarna flera gånger afbrända. Äfven under normala förhållanden hemsöktes staden ofta af stora och förhärjande eldsvådor såsom 1297, då rådhuset med större delen af staden nedbrann; likaså 1407 då 400 människor skola ha omkommit och 1419 då hela staden jämte slottet härjades, m. fl. tillfällen.

Att den tidens eldsvådor blefvo så omfattande, får man väl först och främst tillskriva den totala brist på tekniska hjälpmedel, som man i våra dagar förfogar öfver, äfvenså den tidens byggnadsätt — man byggde trähus vid trähus, byggde som det föll sig utan någon ordning eller plan.

Man började dock snart inse nödvändigheten af skärpta föreskrifter om såväl eldsläckningsredskap som byggnadsordning; så påbjöds vid 1500-talets midt att alla trähus skulle ersättas med stenhus och att brygghus ej finge

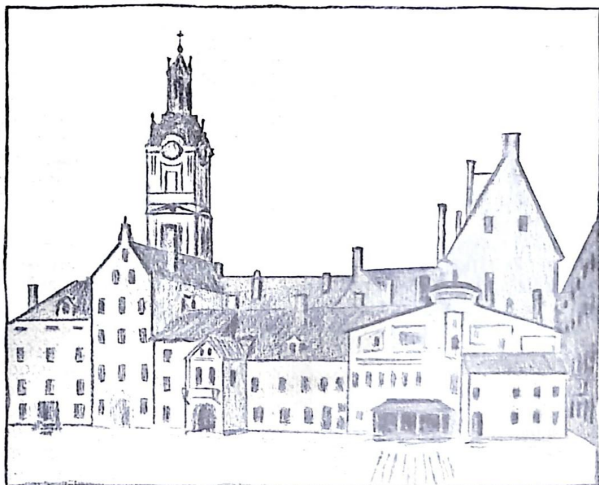

byggas inne i staden. Gårdsägarna ålades att hålla vattentunna på vinden; att näfvern på taket skulle betäckas med jord o. s. v. Äfven brandsyn fanns. Men så länge staden företrädesvis var bebyggd med trähus härjades den fortfarande af stora eldsvådor; så uppstod 1625 eld i ett brygghus västantill i staden och västlig vind förde branden vidare, hvarvid en femtedel af staden lär ha ödelagts. 1640 ödelades af elden hela östra delen af Norrmalm och västra delen af Södermalm. 1652 härjades trakten af Brunkeberg. 1657 nedbrann öfver 50 gårdar på Södermalm och vid den stora branden 1686 nedbrann 646 gårdar. Kungl. slottet härjades af elden 1697. Äfven på 1700-talet blef staden flera gånger hemsoekt af förhärjande eldsvådor.

Stadsvakten blef under tidernas lopp ofta ömdöpt och fick sig tilldelad många vackra benämningar men hvilken krigisk benämning den än officiellt tilldelades, i folkets mun blef det »korfvarna». Sålunda gick den under

»assistera them till straff och rädslo». Karl XI, som var en mycket ömtänksam herre som sörjde ej allenast för sina undersåtars timliga väl utgaf ett »Placat» hvari kungjordes hans befallning och Christlofliga föranstaltande, att de, som utan viktiga orsaker befunno sig på Stockholms gator under pågående gudstjänst skulle fängslas och aflöfas till stadsvaktens corps de garde och hade naturligtvis korfvarne sig ålagt att öfvervaka efterlefnaden af denna *nådiga* befattning. Att de gjorde sin plikt får man väl anta då äfven de lära ha fått sin beskärda del af de böter som de ogudaktige blefvo ådömda att betala.

1728 uppsattes en »ordinarie brandvakt» af 160 man. Af denna styrka skulle halfva antalet tjänstgöra hvarje natt, fördelade i patruller om två man; dessa voro beväpnade, den ene med yxa och läderämbur, den andre med båtshake och skramla. Med detta senare redskap kunde vakten, om han funne anledning misstänka att stöld eller dylikt hölle på

Corps de garde i gamla Rådhuset vid stortorget 1763 efter en å k. biblioteket förvarad teckning.

1600-talet (?), under den klingande benämningen »Stadmousqueterare Wackten» och denna var nog egentligen den första ordentligt organiserade stadsvakten. Dennes »instruction» föreskref att vaka öfver samhällets frid och allmänna säkerhet, således ej blott att värna staden mot eld och brand utan äfven att vid t. ex. Adelige gästbodh då »Drängar och eliest löös Canaille redhan sigh medh Dryck anfylt och öfverlastat hafva» taga dessa vid hufvudet och

att förfövas, giva ljud för att oroa de brottsliga i deras förehafvand. Hvarje timme skulle vakten utropa hvad klockan var slagen samt väktareropen: »Guds härliga, milda och mäktiga hand, bevara vår stad för eld och brand».

I saknad af utbildning och diciplin som brandvakten var, blef den så småningom efter sin tid och förföll.

Att den tidens eldsvådor ansågos för folknöjen — som man nu vill påstå — i ordets

egentliga bemärkelse vill inte jag tro, ty blotta ordet vådeld har, och har nog i alla tider haft en hemsk klang; men vid själfva anryckningen till eldstället gick det ju ganska lusteligt till. Utbruten eldsvåda tillkännagafs genom klämtning i kyrkorna. »Sprutgubbarna» samlades vid Svea Artilleriets kasern, där de i stora skåp hade sina hattar och brandkläder förvarade; härifrån marscherade styrkan, iklädt sin rustning upp till Ladugårdslandstorg, där i ett skjul »brandsegelsvagnen» samt öfrig redskap — brandhakar och yxor — var förvarad och härifrån ställdes färdan, med trumslagare i teten, med stormsteg under støj och larm till eldstället. Vid framkomsten dit saknades kanske tillgång på vatten; innehållet i vattentunnorna hade i de flesta fall svalpat ut under vägen eller och var det kanhända fruset till is. Synd var det om dem som drabbades af eldsolycka, ty de stodo hjälplösa och blefvo merendels totalt utblottade och fingo ofta, med vederbörandes tillstånd, vädja till den allmänna barmhärtigheten genom brandliggarebref eller genom kollekter i kyrkorna. Det var vid denna tidpunkt — 1746 — som Stockholms stads brandförsäkringskontor bildades.

I slutet af 1700-talet fick »stadens militärkompani» som det då hette, en välbehöflig uppryckning af öfverståthållaren frih. J. A. von Lantingshausen och förstärkt med 50 man samt ställt under stadsmajorens befäl.*) Detta gjordes så bra att själfva kungen tog dem, korfvärna, i nådigt ögnasigte.

1812 återuppsattes ett »brandvaktskompani» af 200 man utom befäl och underbefäl. Kårens numerär tycks ha varit tillräcklig, men med dess duglighet lär det varit kient bestäldt.

1835 aflöstes brandvaktskompaniet af *stadens militärkompani*, hvars benämning ändrades till *Stockholms stads militärkorps*; denna kär förstärktes och fördelades i två kompanier, det ena för nattbevakning, det andra för handräkningsgöromål. Då den nyupprättade polis-kåren 1850 öfvertog all yttre bevakning af staden, blef stadsvaktens uppgift enkannerligen att släcka eldsvådor; de kasernerades i Sieverska kasern på söder och om dennes leverne och bedrifter kan man än i dag af dem som »själfva varit med» och med saknad se tillbaka på »den gamla goda tiden» få sig till lifs härresande historier.

Korfvärnas sociala anseende var nog inte så synnerligen stort. Rekryteringen var dålig och disciplinen ändå sämre; sålunda arrangerades titt-tätt små drabbningar t. o. m. med polisen, som äfven låg stationerad därstådes och med hvilken de ständigt lågo i fejd. Det

Stadssoldat 1830.

råde nog inte så särdeles godt förhållande med allmänheten heller, isynnerhet med det yngre manliga släktet, hvilka voro korfvärnas onda andar. Så berättas, att när deras trummor »kallade dem till middagsmaten stodo gatans små busar utanför och skreko i kapp med trumvirvelns mullrande åska:»

»Nu ä kor-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-riven kokt!» Och när marsch anträdades togo äfven de ut stegen och sjöngo:»

»Tre styfver stycke — ä' aldrig förmycke — Notabene, notabene: risgrynsgröt.»

De gamla hederliga korfvärna förmådde icke längre motsvara tidens anspråk; man började inse att hela institutionen blifvit föråldrad och en modernisering af brandväsendet nödvändig. Frågan härom hade stått på dagordningen alltsedan 1858, då det första förslaget — föll. Man har ju sällan kunnat beskylla »stadens fäder» för förhastade beslut och inte nu heller, det ena förslaget efter det andra framlades, men alla röntes samma öde. Så blef det den gamla historien som upprepas ännu i våra dagar; det blef några större eldsvådor af hvilka särskildt må nämnas Palinska huset vid Gustaf Adolfs torg, brand 1873 hvarvid många människor omkommo och nu fingo vederbörande ögonen öppna; man »satte fart i spelet.» Den 1 december 1874 bestämdes, att 7 brandstationer, däraf 2 hufvudstationer, skulle uppsättas; att högsta befälet vid eldsvåda skulle föras af en brandchef; att för lifräddnings- o. eldsläckningsverkställande skulle bildas en, under eget befäl öfverdäkt af 150 man; att för uttryckning skulle begagnas häs-

*) Stadsmajorsbefattningen indrogs 1820 då kungen tog högsta befälet öfver stadsmilitären.

tar, och en brandtelegraf anordnas; att 1 ångspruta och 4 handkraftssprutor skulle inköpas; samt att befälet skulle bestå af förutom brandchefen, 2 löjtnanter och 4 underofficerare.

I juni 1875 utsågs Stockholms stad sin förste brandchef, det blef den manhaftige kommandörkapt. Holstén, brandkårens i Stockholm fader. När han tillträdde sin befattning fick han en liten kår af 40 man, som jämte korfvorna voro inkvarterade i Sieverska kasern på söder. Dessutom gjorde en afdelning vakt vid Hötorget på norr.

Brandsoldat 1875.

Broderskapet mellan de egentliga brandkarlarna och korfvorna blef icke godt. Möjligt är att öfversitteri från de förras sida, ävenså kanske afund från de senares var det som bidrog att ytterligare öka osämjan, hvilken slutligen blef så bitter, att den brann upp i full låga. Det var vid höstflyttningen 1875, korfvorne hade som vanligt åtagit sig flyttningsarbete — de voro nämligen ovärdeliga flyttningsskarlar — men nu ville olyckan att brandchefen samma dag påbjudet exercis med mekaniska stegen, detta blef tydligen för stor inskränkning på friheten, hvarför de, då de voro vana att utan påföljd, då och då ta sig litet »bondpermision» beslutade strejk. Kl. 2 em.

då exercisen skulle börja infann sig alltså blott 12 man af 26. Brandchefen, som bodde på norr, for dit ner och utnämnde på stående fot en af sina gossar, en f. d. artillerist, begåfvad med särdeles hårda knogar, till korporal — kårens första korporal — ty de olydiga skulle straffas, d. v. s. arresteras, men dessa protesterade på det allvarligaste. Måhända var det åsynen af den nybakade korpalen, som ytterligare retade de förut tillräckligt uppretade korfvorna. Polis, understödd af militär måste inskrida. En den vildaste strid uppstod, som slutade med korfvornas fall och därmed var deras saga all.

Denna händelse kom att ytterligare påskynda omorganisationen af brandkåren så att ett år därefter, den 20 december 1876, då den stora branden vid centraltryckeriet inträffade, stod kåren jämförelsevis väl rustad. Detta var den nya kårens elddop, den bestod då af 100 man förutom officerare och underofficerare.

Den nya kåren mötogs med mycken misstro af såväl allmänheten som pressen och att det inte var ett lätt arbete. Holstén fått sig anförtrodt kan man förstå af det minst sagt miserabla skick hvori Stockholms brandkår befann sig. Den väsentligaste redskapen utgjordes nämligen af: En mekanisk stege som förvarades i ett skjul i »gamla sta'n» till hvilket skjul en vaktmästare vid rådhuset hade nyckeln. Denne vaktmästare bodde längst ute på Kungsholmen. Dessutom fanns en, säger en, hakstege förvarad på Katarina, hvilken stege en korf hade det föga nöjsamma uppdraget att transporterera vid eldsvådor och han brukade merendels möta brandkåren på dennas hemväg från eldstället. Att märka är att brandkåren då icke än fått hästar. Holstén fick dock snart en — ridhäst, på det han fort skulle kunna taga sig fram till eldstället; samt efter många om och men äfven en gammal droska. När han så lyckades utverka att Stockholms stads brandförsäkringskontor 1879 skänkte staden dess första flodängspruta skref Dagens Nyheter, som alltid varit särdeles pigg, så här: »Den här nye brandchefen är för lustig. Liksom alla sjömän, som slå sig ned på landbacken, skulle han naturligtvis genast ha en häst att rida på. Sedan dugde intet det utan han måste ha ett elegant ekipage för sin egen räkning och nu har han till på köpet skaffat sig en luxuös ångjakt att företaga sina lustresor med.»

Då brandkåren fått hästar och med dem gjorde sin första utryckning, blef den af polisen antecknad för fortkörning. Det blef polisdomstolssak, hvarvid brandchefen visserligen gick fri från böter, men lärar af polisdomaren

ha fått sig en allvarlig tillrättavisning, jämte det goda rådet, att för framtiden köra lagom fort.

Man vill gärna inbilla sig att brandvärnets i våra dagar, åtminstone i de större städerna, väl ändå nått sin fulländning genom våra moderna brandkårer, men sedt mot bakgrunden af några hundra år skall det måhända dock förefalla ganska primitivt.

— t.

Ett godt nytt år!

tillönskas samtliga yrkesbröder af

Falu Brandkårs Kamratförening.

Ett godt nytt år!

tillönskas samtliga brandmän af

Karlstads Brandmannaförening.

Ett godt nytt år!

önskas kollegerna landet rundt af

Södertälje Brandkårs Kamratförening.

GODT NYTT ÅR!

tillönskas Svensk Brandkårs-Tidnings läsare af

Västerås Brandkårs Kamratförening.

Ett godt nytt år!

tillönskas alla Sveriges brandmän af

Östersunds Brandkårs Kamratförening.

Godt nytt år!

önskar alla kolleger af

Hernösands Brandkårs Kamratförening.

Notiser.

Inrikes.

Under 1911 års brandsyn i Göteborg gjordes tillsammans 7,588 anmärkningar.

Alingsås brandkår inspekterades den 3 dennes på kvällen af inspektören för städernas allmänna brandstodsbolag. Första slangkärnan anlände efter 3 minuter, en tid, som antecknas som mycket god.

Uddevalla brandkår har hos Ludvigsbergs Mek. Verkstads A.-B. beställt en ångspruta med 2,500 minutilters kapacitet.

Till vice brandchef i Östersund har stadsfullmäktige den 9 dennes omvalt löjtnanten vid Jämtlands Fältjägareregemente Elis Nordin för en tid af 4 år.

Till brandchef i Tidaholm har valts polisuppsyningsmannen A. Sjöström och till vice brandchef poliskonstapeln O. Wahlqvist.

En tre månaders kurs i svenska språket har den 16 dennes påbörjats vid Göteborgs brandkår. Kursen, hvilken ledes af språkläraren Herr Oscar Zonnander, räknas ett 30-tal deltagare bland underbefäl och manskap.

Jubileum vid Stockholms brandkår. Brandkarlen vid Ö. m:s station i Stockholm hade den 11 dennes varit i brandkårens tjänst i tjugofem år och blef med anledning däraf föremål för en hjärtlig hyllning af sina kamrater hvilka b. a. hade ihopsamlat till ett vackert guldur åt honom på högtidsdagen.

Belöning för rask eldsläckning. Brandförsäkringsaktiebolaget L'Union har genom sitt ombud i Härnösand, handl. G. Wik, till därvarande brandmanskaps enskilda kassa överlämnat en gratifikation af 100 kr. såsom erkänsla för brandmanskapets arbete vid släckningen af eldsvådan den 12 okt. i gelbgjutare G. Edströms verkstad på Kronholmen.

Vattenledning i Malmberget. Municipalstämman i Malmberget har beslutit att för en kostnad af 100,000 kr. låta utföra vatten- och aflöpsledning för samhället.

Ny mek. stege till Kristianstads brandkår. Stadsfullmäktige i Kristianstad beviljade den 18 sistlidne december ett anslag af 2,000 kronor för inköp af en ny mek. stege för brandkåren.

